

Главацька О. Л.
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи ТНПУ
імені В.Гнатюка
olga.raduk@gmail.com

САМОМЕНЕДЖМЕНТ ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА

Підвищення складності людської діяльності зумовлює гостру необхідність раціональної організації самодіяльності індивіда, створення особистісних передумов для виконання професійних і ділових функцій. Значна роль у цьому належить самоменеджменту, який розглядається як мистецтво керувати собою, своїм часом, життєдіяльністю, допомагає розвиватися й удосконалюватися.

Особливого значення питання самоменеджменту набувають у професійній діяльності сучасного педагога. Адже для того, щоб здійснювати навчально-пізнавальний та освітньо-виховний процеси й управляти ними, необхідно на високому рівні володіти навичками управління собою.

Окремі аспекти проблеми самоменеджменту розглядали вітчизняні й зарубіжні науковці у галузі соціології (А. Кравченко, В. Карпичев, А. Гастев та ін.), менеджменту (Л. Зайверт, М. Вудкок, В. Андрєєв, Н. Лукашевич, А. Хроленко, Г. Щокін та ін.), психології (Е. Берн, Ю. Орлова, С. Рубінштейн та ін.), педагогіки (І. Бех, С. Єлканов, А. Ковальов, А. Кочетов, та ін.).

Мета статті полягає в обґрунтуванні сутності поняття «самоменеджмент» та його значення у професійній діяльності сучасного педагога.

У науковій літературі самоменеджмент подається як самостійне управління працівником своєю професійною діяльністю з використанням знань, умінь й навичок, яке спрямоване на розвиток власного інтелектуального потенціалу, а також ефективно його використання на задоволення своїх потреб та досягнення загальних цілей організації [1]. Мета самоменеджменту полягає в тому, щоб максимально використовувати особисті можливості, усвідомлено керувати процесом свого життя і переборювати зовнішні обставини як на роботі, так і в особистому житті. Плануючи і раціонально організовуючи свою роботу і життя, людина забезпечує корисне і доцільне використання своїх духовних і фізичних сил. До найважливіших переваг самоменеджменту науковці відносять:

- 1) виконання роботи з меншими затратами;
- 2) високу самоорганізацію і результати праці;
- 3) управління емоціями, зменшення стресів, більше задоволення від роботи;
- 4) меншу завантаженість, високу мотивацію праці;
- 5) постійне самовдосконалення, підвищення кваліфікації, зменшення помилок при виконанні функціональних обов'язків;
- 7) реалізацію творчого потенціалу особистості;
- 8) досягнення професійних та життєвих цілей найкоротшим шляхом [3].

Ключовими навичками ефективного самоменеджменту, які дозволяють підвищити професійний рівень педагога, є:

- 1) здатність керувати собою, чіткі особисті цілі та цінності, постійне особистісне зростання, творчий підхід і здатність до інновацій;
- 2) висока здатність здійснення впливу на оточення;
- 3) наявність ефективних стратегій прийняття рішень та здатності вирішувати проблеми;
- 4) вміння здійснювати управлінську діяльність, здатність формувати і розвивати учнівський колектив [2].

Слід вказати, що для підвищення професійного рівня вчителя необхідним є навчання управлінню собою, своїми базовими ресурсами (фізичними, психічними, емоційними тощо). Невміння управляти собою вказує на нездатність педагога повною мірою використовувати свій час, енергію, вміння справлятися зі стресами повсякденного життя. Оскільки вчитель безпосередньо впливає на учнів, тому важливими для педагога є: фізичне здоров'я; відсутність шкідливих звичок та залежностей; енергійність та життєстійкість; спокійний та збалансований підхід до життя та роботи; спроможність справлятися зі стресами; вміння ефективно використовувати час.

Необхідність застосування самоменеджменту в професійній діяльності педагога пояснюється науковцями такими чинниками:

– в епоху глобалізаційних процесів та перетворень сучасного суспільства вчитель уже не може бути виключно передавачем системи знань, а повинен стати лідером, який надихає до пізнання, вчить шукати інформацію, класифікувати її та критично аналізувати;

– учитель має бути конкурентоспроможним на ринку освітніх послуг, для того він має не лише володіти певними компетентностями, культурою мовлення, взаємин, а знати основи самоменеджменту та правила тайм-менеджменту;

– зневага традиційних цінностей призвела до серйозного розладу особистісних переконань та цінностей, у зв'язку з тим сучасний учитель має бути здатним формувати систему цінностей в учнів, утверджувати їх власним прикладом;

– демократизм, широка можливість вибору передбачає спроможність чітко визначати свої особисті та професійні цілі, способи самореалізації;

– традиційні ієрархічні відносини зруйновані, авторитарний стиль управління не спрацьовує, тому для продуктивної праці вчителю необхідно оволодіти навичками впливу на учнів, не вдаючись до прямих наказів. Ствердження демократичного стилю в стосунках між учителем та учнем вимагає від першого вміння формувати колектив та управляти ним;

– сучасному педагогу необхідні постійна висока інформованість, знання результатів новітніх досліджень психолого-педагогічної науки щодо удосконалення технологій навчання, виховання та розвитку учнів. Проте інформаційна перенасиченість призвела до великої завантаженості педагога. Ефективним засобом в цьому є освоєння методів раціонального читання та запам'ятовування;

– багато традиційних форм та методів навчання застаріли, тому педагогу у своїй діяльності необхідно запроваджувати інноваційні методи та форми, займатися дослідницькою роботою, експериментувати;

– сучасна система перепідготовки педагогічних працівників не спроможна забезпечити потребу в безперервній освіті, тому кожен з них зобов'язаний сам підтримувати свій професійний і особистісний розвиток, підвищувати педагогічну майстерність [2; 4].

Отже, оволодіння педагогом навичками самоменеджменту допоможе йому ефективно здійснювати професійну діяльність. Методи та прийоми самоменеджменту сприятимуть успішно вирішувати різноманітні професійні та особистісні проблеми, навчитися володіти собою, визначати і формулювати чіткі особисті цілі та цінності, займатися саморозвитком, доцільно використовувати час, здійснювати вплив на дітей.

Самоменеджмент є основним засобом підвищення творчого потенціалу педагога, оскільки забезпечує його творчу активність у професійній діяльності через самоорганізацію, самокерівництво та самоуправління.

Подальші дослідження доцільно спрямовувати на розвиток творчого потенціалу майбутніх учителів під час навчання у вищих закладах освіти.

Література

1. Главацька О. Л. Менеджмент соціальної роботи: теорія та практика : навчально-методичний посібник / О. Л. Главацька. – Тернопіль : Вектор, 2015. – 616 с.

2. Крижко В. В. Теорія та практика менеджменту в освіті : навчальний посібник / В.В. Крижко. – Запоріжжя : Просвіта, 2003. – 270 с.

3. Лукашевич Н. П. Теория и практика самоменеджмента : учебное пособие / Н.П. Лукашевич. – [2-е изд., испр.]. – К. : МАУП, 2012. – 360 с.

4. Пермінова Л. А. Засоби формування навичок самоменеджменту майбутнього педагога / Л. А. Пермінова // Збірник наукових праць. Педагогічні науки. – Випуск 65. – Херсон : ХДУ, 2014. – С. 413-418.

УДК 37.7458 (438)

Глушко О. З.

молодший науковий співробітник
відділу порівняльної педагогіки
Інституту педагогіки НАПН України
glushko.oks74@gmail.com

ПІДВИЩЕННЯ ПРЕСТИЖНОСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРОФЕСІЇ, ПОСИЛЕННЯ МОТИВАЦІЇ ЩОДО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ЯК ПРОВІДНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОСВІТИ В ПОЛЬЩІ

У сучасних умовах реформи системи освіти в Україні й реалізації Концепції «Нова українська школа» все більшого значення набуває вивчення тенденцій розвитку освіти за кордоном. Саме досвід Польщі – за результатами міжнародного оцінювання PISA освітні досягнення польських школярів визнані одними із найкращих у порівнянні з іншими учнями країн Європейського Союзу – є для нас цікавим.